

PLAN 09 PROJEKT HELHEDER OG KOMPETENCER I DET ÅBNE LAND

NIRAS Konsulenterne A/S
Sortemosevej 2
DK-3450 Allerød

Telefon 4810 4711
Fax 4810 4712
E-mail niraskon@niraskon.dk

CVR-nr. 20940395

PROJEKTPLAN

8. januar 2008

Projektets overordnede mål og opbygning

I projektet "Helheder og kompetencer i det åbne land" arbejdes udviklingsorienteret med udgangspunkt i og under hensyntagen til de eksisterende kvaliteter og potentialer indenfor natur, kulturmiljø og landskab. Udviklingen fokuserer på friluftsliv og turisme.

Planlægningen af det åbne land styrkes gennem:

- helhedsorienteret analyse og planlægning for landskab, natur, kulturmiljø og turisme, hvor der tages udgangspunkt i en landskabsanalyse efter principperne i Landskabskaraktermetoden (LKM)
- indarbejdelse af et kompetenceudviklingsforløb for kommunens medarbejdere i forbindelse med analyser, planlægning og sagsbehandling i det åbne land"
- workshops hvor kommunens medarbejdere i fællesskab definerer principper for interesseafvejning, formulering af retningslinjer etc. i forbindelse med kommuneplanen samt definerer principper for inddragelse af det åbne lands kvaliteter i sagsbehandlingen

Projektet skal fastlægge en metode til at bringe eksisterende viden fra Amtet i spil og få suppleret med den nødvendige viden for at få skabt et tilstrækkeligt grundlag for den kommunale planlægning. Landskabstemaet tillægges særlig vægt pga. den utilstrækkelige form, som dette tema har i regionplanen. Der arbejdes med udgangspunkt i landskabskaraktermetodens grundprincipper. På naturområdet vil der blive

taget udgangspunkt i Amtets registreringer mens information om kulturhistorien findes i Kulturmiljøatlasset for Mors.

Med udgangspunkt i den tilvejebragte viden defineres principper for interesseafvejning i det åbne land og formulering af kommuneplanens retningslinjer. Endvidere defineres principper for hvordan viden vedrørende de eksisterende kvaliteter og den overordnede udviklingsstrategi på friluftsliv og turisme inddrages i sagsbehandlingen.

Fortløbende igennem projektet gennemføres en ”landskabsuddannelse”, der skal forstås som en form for kompetenceudvikling blandt kommunens medarbejdere.

Fase 1 Eksisterende viden og basisanalyser

Her skabes grundlaget for afvejningen mellem eksisterende kvaliteter i det åbne land og strategier for udviklingen på friluftsliv og turismeområdet. Det er endvidere her første del af den basisviden, som lægges til grund for udformningen af retningslinjer i kommuneplanen og sagsbehandlingsarbejdet genereres.

Der tages udgangspunkt i eksisterende viden og sættes fokus på om og hvordan den viden, som findes fra Amtet kan tilpasses det kommunale niveau.

Eksisterende viden samles og bringes på en form og et detaljeringsniveau, som gør det muligt at sammentænke de forskellige interesser. Hvor det er nødvendigt, foretages opdaterende eller nye analyser – der vil her være tale om en landskabsanalyse og en tilpasning af Amtets naturregistreringer.

Igangsættende møde/ Landskabsuddannelse 1

Der afholdes et igangsættende møde inden selve analysearbejdet går i gang. På dette møde skabes en fælles forståelse for det samlede projekt. Dette skal sikre at alle medarbejdere kender den overordnede struktur, som deres deltagelse i projektet passer ind i.

Dette møde rummer endvidere første del af landskabsuddannelsen. Her skabes en forståelse for landskabsbegrebet – hvad adskiller det fra natur og kulturhistorie og hvordan spiller disse temaer sammen. Selve landskabskaraktermetodens grundbyggesten gennemgås og inddelingen af Mors i foreløbige landskabskarakterområder præsenteres.

Natur

På naturområdet tages udgangspunkt i de data, som Amtet har overladt til kommunerne. Her fastlægges det rette videns- og detaljeringsniveau for projektets formål og der genereres et vidensgrundlag til brug i projektets videre forløb.

Kulturmiljøer

For Mors er udarbejdet et Kulturmiljø atlas, som lægges til grund for arbejdet med kulturmiljøet. Bag de udpegninger, som er repræsenteret i kulturmiljøatlasset, ligger en bruttoliste over interessante kulturmiljøer på Mors. Det overvejes i hvilket omfang disse skal inddrages i arbejdet.

Landskab

Landskabstemaet i regionplanen er utilstrækkeligt til at opfylde formålet for nærværende analyse. Derfor opgraderes dette tema med en ny analyse, som udarbejdes efter principperne i landskabskaraktermetoden. Det tilstræbes at arbejde med metoden på et overordnet strukturerende niveau, som skal definere rammerne for en mere detaljeret indsats i delområder, som rummer særlige interesser eller potentielle konflikter.

Eksisterende viden vedrørende landskabet hentes i landskabsanalysen fra 1974. Endvidere vil områder, som rummer landskabelig værdi, blive forsøgt dissekeret fra regionplanens udpegnings af områder med særlige interesser. Dette arbejde gennemføres med hjælp fra en tidligere amtsmedarbejder. Der ses på i hvilket omfang denne viden, som er tilpasset det regionale niveau, kan supplere og informere den nye analyse af landskabet.

Landskabskarakteranalysen munder ud i en inddeling af kommunen i landskabskarakterområder – dvs. områder, som rummer samme fortælling om udviklingen i natur og kulturhistorie og dermed fremstår med en ensartet landskabskarakter. Endvidere inddrages den viden om hvor de landskabelige kvaliteter findes, som evt. kan hentes fra landskabsanalysen fra 1974 og regionplanen.

Geologi

Geologien udgør en central del af kvalitetene og oplevelserne i det åbne land, især på Mors. Der skabes en grundlæggende viden om særlige geologiske lokaliteter på Mors, som en af basisanalyserne.

Analysernes anvendelse

Analyserne af landskab, natur, kulturmiljøer og geologi danner tilsammen grundlaget for feltbesigtigelsen og kortlægningen og vurderingen af det åbne lands kvaliteter. Inden feltarbejdet udpeges et antal fokusområder, som rummer særlige kvaliteter, potentialer og/eller konflikter. Disse fokusområder bliver genstand for mere detaljerede vurderinger i felten end den øvrige del af kommunen.

Friluftsliv og turisme

Der skabes overblik over visionerne og udviklingsmulighederne indenfor friluftsliv og turisme. Her er der behov for en kombination af kortlægning af eksisterende muligheder og en formulering af visioner og mål. I Morsø arbejdes sideløbende med nærværende projekt på formulering af en turismepolitik.

Lokale landskabsbilleder

Lokale landskabsbilleder handler om at inddrage den lokale landskabsforståelse i analysen. Der vil blive lagt vægt på at få identificeret de steder, som lokalbefolkningen på Mors sætter særligt pris på. Som repræsentanter for lokalbefolkningen inddrages det lokale landdistriktsråd, som er en paraplyorganisation. De adspurgte vil få et kort over Mors hvor det er muligt at indtegne de områder, som vedkommende syntes rummer særlige kvaliteter. Hver adspurgt får mulighed for at afgrænse op til f.eks. 3 områder og tilknytter en beskrivelse af hvad det er ved de afgrænsede områder, som vedkommende finder særligt.

De afgrænsede områder inddrages i den videre analyse på lige fod med de områdeudpegninger, som følger af kulturmiljøatlasset, naturværdierne etc.

Formidling

Erfaringerne med tilpasning af de amtslige data til kommunalt niveau formidles. Endvidere findes på dette tidspunkt de første erfaringer fra landskabsuddannelsens første trin.

Fase 2 Feltbesigtigelse

Feltbesigtigelsen fokuserer på landskabet og den landskabelige sammenhæng, som natur, geologi og kulturmiljøer findes i.

Der udarbejdes landskabskarakterbeskrivelser for alle landskabskarakterområder i kommunen således at hele kommunens åbne land beskrives. I de udpegede fokusområder suppleres beskrivelserne med vurderinger af de landskabelige forhold. Disse vurderinger, skal indgå i den efterfølgende sammenvejning med interesserne indenfor friluftsliv og turisme. I den følgende fase 3 kombineres disse vurderinger med viden om naturkvaliteten som er genereret i foregående fase 1. Landskabskarakterområderne kommer herved til at skabe en overordnet ramme for kvaliteterne i det åbne land. En overordnet ramme, som indeholder mere detaljeret information, hvor der umiddelbart er behov for det og som løbende kan udbygges efterhånden som nye behov opstår.

Landskabsuddannelsen er en vigtig del af feltbesigtigelserne. En mindre gruppe af kommunens medarbejdere deltager løbende i feltbesigti-

gelskerne. Herigennem skal opbygges kompetence i kommunen til at arbejde aktivt med det produkt, som kommer ud af feltbesigtigelserne.

Fase 3 Sammenfatning af kvaliteter

Registreringerne fra felten beskrives og samles. Beskrivelserne følges af kort og fotos. Arbejdet foregår i samarbejde mellem konsulenter og kommunens medarbejdere, som har deltaget i feltarbejdet. Dette skal sikre fortrolighed med produktet af feltbesigtigelserne også hos kommunens folk.

Formidling

Forløbet omkring og erfaringerne med den kommunale deltagelse i feltarbejdet og sammenfatningen af kvaliteterne i det åbne land formidles.

Fase 4 Potentialer og kapacitet

Sammenfatningen af det åbne lands kvaliteter fra fase 3 skal her sammentænkes med de mål og visioner for friluftsliv og turisme, som blev defineret i fase 1. Sammentænkningen af eksisterende kvaliteter med netop friluftsliv og turisme skal ses som et eksempel. Kvaliteterne kan i princippet afvejes i forhold til en lang række andre emner. På Mors står friluftsliv og turisme imidlertid højt på dagsordenen, hvilket er grunden til at fokus ligger netop på dette område.

Målet med sammentænkningen er at skabe overblik over hvor kvaliteter og visioner supplerer hinanden, hvor der er potentielle konflikter og hvor der er mulighed for at opnå en synergieffekt mellem de to ting. Hvor der er potentielle konflikter skal gives anbefalinger til hvordan disse undgås. Hvor konflikten er uløselig kan evt. udpeges områder, som helt bør friholdes for nævneværdig udvikling inden for friluftsliv og turisme. Hvor der er mulighed for synergi imellem kvaliteter og udvikling skal gives anbefalinger til hvordan denne synergi opnås.

Formidling

Erfaringerne med sammentænkning af potentialer og kapacitet formidles.

Fase 5 Workshop 1

Denne workshop fokuserer på overgangen fra analyse og vurdering til kommuneplan. Med udgangspunkt i et caseområde indenfor kommunen, definerer kommunens medarbejdere principperne for hvordan interesseafvejningen i kommuneplanprocessen foretages. Endvidere skal defineres principper for hvordan retningslinjer og rammer udarbejdes.

Principperne som defineres på workshoppen samles i en drejebog, til internt brug i kommunen.

Fase 6 Workshop 2

Denne workshop fokuserer på sammenhængen fra analyse, vurdering over kommuneplan og til den efterfølgende administration. Som i workshop 1 tages udgangspunkt i et konkret caseområde indenfor kommunen og kommunens medarbejdere definerer i fællesskab principperne for hvordan sagsbehandlingen inddrager den eksisterende viden fra de foreliggende analyser.

Principperne, som defineres på workshoppen samles i en drejebog, til internt brug i kommunen.

Formidling

Erfaringerne med de to workshops beskrives.

Relation til øvrige processer

Nærværende projekt udgør en naturlig del af kommuneplanprocessen og er som sådan indtænkt i processen frem mod udarbejdelsen af kommuneplanforslaget, som forventes bragt i høring maj-juni 2009.

LAG Thy-Mors har udarbejdet en udviklingsstrategi, som på flere områder har sammenfaldende fokus med projektet. Kommunens land-distriktskoordinator Tanja Christiansen er tilknyttet kommuneplanprocessen og vil i samarbejdet med projektets deltagere (primært kommunens byplanafdeling) sikre koordinering mellem arbejdet i LAG og projektet.

Formidlingsplan

Som det fremgår af ovenstående formidles erfaringerne med projektets faser løbende.

Fase 1: Eksisterende viden og basisanalyser

Erfaringerne med tilpasning af de amtslige data til kommunalt niveau samt med udarbejdelsen af de supplerende analyser formidles. Endvidere formidles det igangsættende møde og herunder landskabsuddannelsens 1 trin.

Erfaringer samt eksempler på produktet formidles på www.plan09.dk ultimo april 2008.

Fase 2 og 3: Feltbesigtigelse og sammenfatning af kvaliteter

Erfaringerne med kompetenceudviklingen i kommunen samt eksempler på produkterne fra faserne 2 og 3 formidles på www.plan09.dk ultimo oktober 2008.

Netværksmøde for andre kommuner

21. oktober 2008 hos Morsø Kommune

Fase 4: Potentialer og kapacitet

Erfaringer med at sammentænke kortlægningen af det åbne lands kvaliteter med mål og visioner for friluftsliv og turisme formidles via www.plan09.dk primo december 2008.

Fase 5: Workshop 1, kommuneplan

Erfaringerne samt resultatet af den fælles formulering af principper for interesseafvejning samt formulering af retningslinjer etc. formidles via www.plan09.dk ultimo marts 2009

Fase 6: Workshop 2, sagsbehandling

Erfaringerne samt resultatet af den fælles formulering af principper for hvordan der sikres sammenhæng fra analyse og vurdering over kommuneplanen og til sagsbehandlingen formidles via www.plan09.dk ultimo marts 2009